

VAN DE BESTUURSTAFEL

Schaarste!

Een bekende kreet? Dat moet haast wel, want zowel in nr. 5 van 2008 als in nr. 5 van 2009 opende ik deze bijdrage met dit woord. Toen stond er echter wel een vraagteken bij. Bovendien ging het toen vooral om een tekort aan medewerkers bij allerlei verenigingsactiviteiten. En - hoewel we natuurlijk altijd nog wel versterking kunnen gebruiken - hebben zich gelukkig verschillende mensen gemeld om mee te werken aan het functioneren van de vereniging.

Deze keer gaat de schaarste om geld!!

Ik herinner even aan de oproep in het vorige nummer* om mee te helpen bij het zoeken naar firma's of personen die bereid zouden zijn de geplande Staringia 13 te subsidiëren. Deze oproep deden we omdat we merkten dat vertrouwde subsidieverstrekkers deze keer verstek lieten gaan. Daardoor dreigde het verschijnen van de speciale publicatie "Fossiele cephalopoden van Nederland" niet door te kunnen gaan. Ook al hebben zich nauwelijks nieuwe "bronnen" gemeld: de publicatie van Staringia 13 gaat door! Dankzij een creatieve oplossing van de hoofdredacteur van Grondboor & Hamer kunt u begin 2012 deze magnifieke Staringia 13 (als nr. 1 van G&H jrg. 66) in uw brievenbus verwachten.

* Grondboor & Hamer

Naast alle waardering voor het mee zoeken naar oplossingen voor problemen zoals hierboven geschetst lijkt mij een compliment voor de prachtige "zandspecial" van Grondboor & Hamer zeer op zijn plaats. Bent u het daarmee eens? Laat het dan eens een keer weten aan de redactie. Zij zullen uw reactie zeer op prijs stellen.

Joost Vermeë

CURSUSSEN

Dit najaar zijn er alweer twee cursussen gestart. Enerzijds de - inmiddels vertrouwde - cursus "gesteentedeterminatie". Met 16 deelnemers weer helemaal volgeboekt (en nog deelnemers op de wachtlijst). En de geheel nieuwe cursus "geologie voor beginners - deel 1". Vanwege de grote belangstelling is deze cursus begonnen met ruim 20 deelnemers (ruim boven het

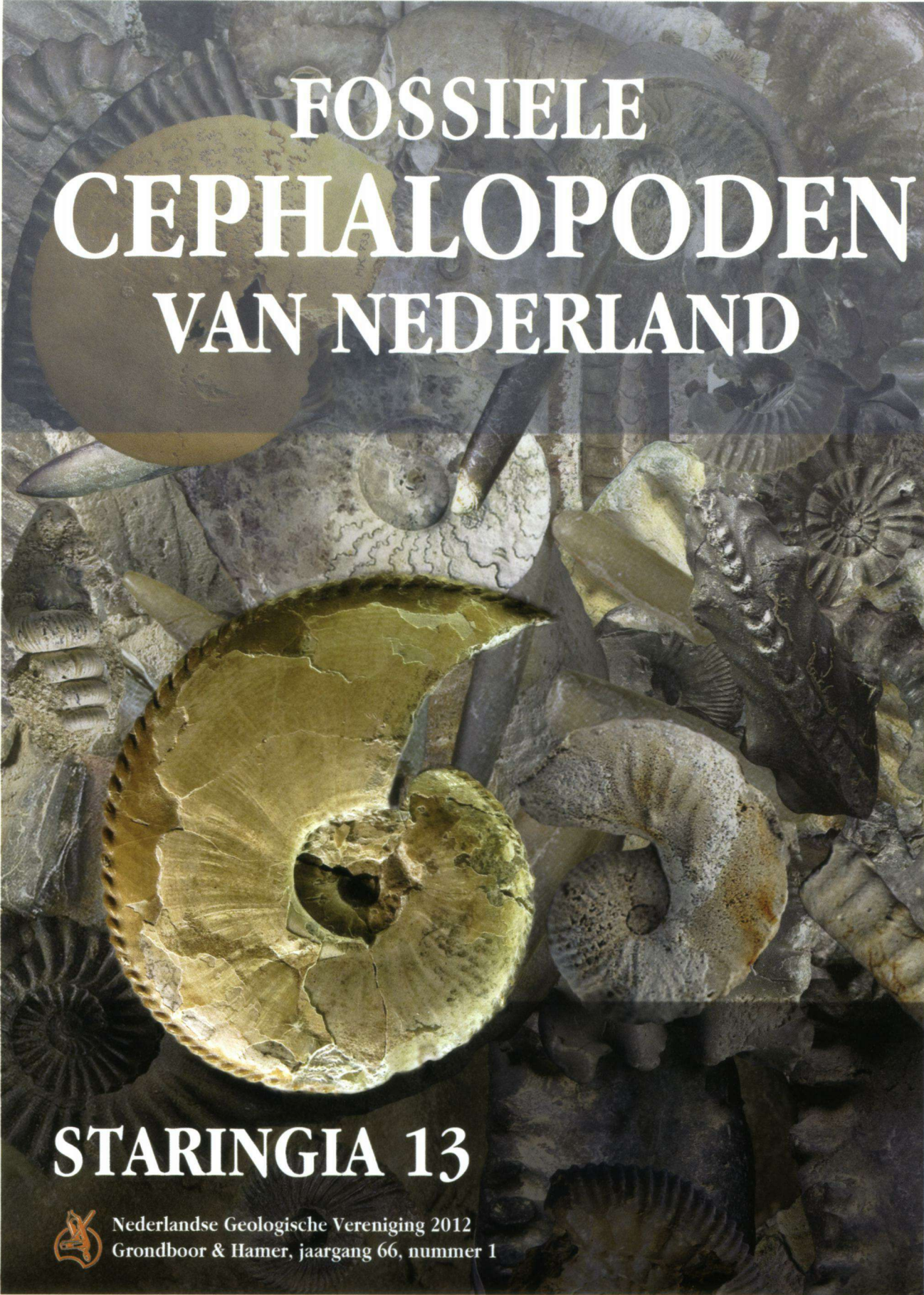
gestelde maximum). In het voorjaar van 2012 staan weer verdere cursussen gepland. Allereerst volgt deel 2 van de cursus "algemene geologie", bedoeld voor de deelnemers die nu deel 1 volgen. Verder willen we - bij voldoende belangstelling - opnieuw (zoals in het voorjaar van 2011) een cursus "mineralen determineren" houden. Hieronder informatie over die cursus. Als u belangstelling heeft, graag snel aanmelden. Zie verder ook www.geologischevereniging.nl voor verdere cursusinformatie.

Cursus "mineralen determineren"

Heeft u ook mineralengidsjes in de kast staan? Bij elk mineraal een foto die natuurlijk net niet lijkt op het mineraal waarvan u de naam probeert te achterhalen? Of heeft u een boekje met alleen maar tekeningen van de kristalvorm en kunt u niet besluiten of deze tweedimensionale weergave nu wel of niet lijkt op het kristal dat u gevonden heeft? Alle gidsjes hebben één ding gemeen, ze geven bij elk mineraal een opsomming van eigenschappen als de hardheid, het soortelijk gewicht, de streep, de splijting, de kristalvorm, etc. Daar gaat het duidelijk om. Maar kunt u daar mee werken? Weet u wat daar nu eigenlijk staat? Niet precies? Volg dan de cursus "mineralen determineren" die we in de eerste maanden van 2012 organiseren.

Inhoud

Tijdens de cursus gaan we in op de hierboven genoemde eigenschappen. Wat betekenen ze precies. Hoe ziet splijting eruit? Hoe bepalen we de hardheid, de streep? Kan de kleur van het mineraal ons iets vertellen of moeten we daar juist niet te veel op letten? De habitus van een mineraal, de vorm waarin het mineraal meestal uitkristalliseert, is een belangrijk determinatiekenmerk. Vaak staat deze in een tekeningetje bij de beschrijving. In de tekst staat dan: tetragonaal, kubisch, hexagonaal of misschien wel monoklien. Wat betekent dit precies, hoe kan ik dat zien? Aan de hand van ideale voorbeelden van hout of karton gaan we kristalvormen bestuderen om vervolgens te kijken of we deze vormen in veel voorkomende mineralen kunnen herkennen en kunnen benoemen. Kristalvormen en overige eigenschappen bestuderen we aan veel voorkomende mineralen. Doel van de cursus is dat u na afloop deze wat algemenere mineralen snel kunt herkennen. Maar het belangrijkste doel is dat u na afloop de mineralengidsjes kunt lezen, er mee aan de slag kunt!

FOSSIELE CEPHALOPODEN VAN NEDERLAND

STARINGIA 13

Nederlandse Geologische Vereniging 2012
Grondboor & Hamer, jaargang 66, nummer 1

Begin 2012 bij alle leden van de NGV in de bus: Staringia 13.

Deelnemers: Aantal minimaal 12, maximaal 16.

Voorkennis: Geen.

Toelatingsvoorwaarde: Lid zijn van de NGV of van GEA.

Kosten: € 70,00.

Cursusplaats/docente: De cursus wordt gegeven door drs. Maaïke van Tooren in het gebouw van TNO, Princetonlaan 6, Universiteitscentrum De Uithof, Utrecht.

Cursusdata: De cursus wordt gegeven op de zaterdagen 28 januari en 4, 11, 18 februari 2012.

Steeds van 11.00 tot 16.00 uur.

Aanmelding: Aanmeldingen bij voorkeur via e-mail naar Joost Vermeë.

De Gesteentencursus bij U thuis?

Mijn vroegere cursus 'gesteentenherkenning' is nu beschikbaar als uitleen/zelfstudie cursus. U kunt thuis op uw gemak alle gesteentesoorten in circa 200 geselecteerde monsters bestuderen. U kiest zelf wanneer en hoe lang u de cursus wilt hebben, plus uw eventuele medecursisten. Alle illustraties zijn op eigen PC te raadplegen. Overig plaatmateriaal, luchtfoto's en instructiemateriaal zit er allemaal bij. De cursus is kortgeleden ook met succes door 6 leden van een afdeling van de NGV voor groepsinstructie benut. Ik vraag €15 per uitleenweek, ongeacht aantal deelnemers. Halen en terugbrengen dient u echter zelf te doen: 100 kilo in de auto, verdeeld over 7 laden en een kistje. U dient lid te zijn van NGV of donateur van GEA. Vraag meer info bij: Jan Verhofstad, telefoon 0229-503046, e-mail: jverhofstad@hetnet.nl

THEMADAG

Themadag Vulkanisme: Actueler dan ooit Zaterdag 26 november 2011 in TNO, De Uithof, Utrecht

Recente vulkanische uitbarstingen zoals op IJsland hebben vulkanisme onder de aandacht van het grote publiek gebracht, vooral ook omdat men in Europa ging beseffen dat vulkanische activiteiten een onmiddellijke en grote impact op ons dagelijks leven kunnen hebben. Daarnaast is Nederland door politieke herindeling plotseling een van de naties op aarde geworden met actieve vulkanen binnen haar landsgrenzen (Saba en St. Maarten, twee actieve vulkaaneilanden in het Caribische gebied, zijn nu Nederlandse gemeenten).

Van 10.00 tot 16.00 uur geologische markt:

Op deze geologische markt zijn de volgende activiteiten gepland. Aanmeldingen voor deelname zijn nog van harte welkom. Info bij: jvermeë@xs4all.nl

- Tentoonstelling van vulkanisch gesteente uit verschillende particuliere verzamelingen.
- Mogelijkheid om vondsten te laten determineren.
- Geologische literatuur
- Leestafel met boeken en tijdschriften.

Lezingenprogramma in het auditorium:

10.30 – 11.15 Vulkanisme – Dr. Manfred van Bergen – RUU

11.15 – 12.00 Vulkanisme in de Eifel – Dhr. Jan Weertz

Tijdens deze lezing maken we een tocht langs de overblijfselen van het vulkanisme dat tijdens het Kwartair in de Eifel plaatsvond. We beginnen deze

tocht in de Westeifel om vervolgens verder te gaan in de Oosteifel. Daarbij bezoeken we onder andere maren, slakkenkegels, mofetten, tufsteen- en basaltgroeves, mineraalwaterbronnen en de historische winning van tras. De meeste plekken die tijdens deze lezing getoond worden, zijn vrij toegankelijk. Iedereen kan dus ideeën opdoen voor eigen uitstapjes naar de vulkanische verschijnselen van de Eifel.

13.00 – 13.45 Vulkanisme in Italië –

Drs. Jack Lanting – RUU

Een reisbeschrijving langs Italiaanse vulkanen, zoals de Campi Flegrei en de Vesuvius bij Napels, de Liparische eilanden met de Stromboli en de Etna op Sicilië

13.45 – 14.30 Ignimbrieten – Harry Huisman

Ignimbrieten vormen een bijzondere groep vulkanische gesteenten. Men noemt ze ook wel smelttuffen. Zwerfsteenliefhebbers kennen ze als kwartsporfieren of rhyolieten. Veel van deze gesteenten zijn namelijk als ignimbriet ontstaan. Ignimbrieten zijn weliswaar vulkanieten, maar ze ontstaan niet door stolling van lava. Strikt genomen zijn het tuffen, sedimenten dus, waarvan de losse bestanddelen door intense hitte plastisch vervormden en op grote schaal met elkaar versmolten tot een keihard gesteente dat de kenmerken bezit van een stollingsgesteente. Dat is de reden waarom men besloten heeft ignimbrieten onder de magmatische gesteenten te rangschikken.

Bereikbaarheid

Per auto: A28, afslag De Uithof. Borden Budapestlaan/Princetonplein volgen. Bij het gebouw zijn voldoende parkeerplaatsen.

Openbaar vervoer: stadsbus lijn 11 en 12 iedere 5 minuten naar de Uithof (reistijd ca. 20 minuten). Uitstappen halte "Botanische tuinen" (lijn11) resp. "Kruytgebouw" (lijn12).

Voor nadere informatie en routekaartje zie

www.geologischevereniging.nl of schuurmanwillem@hotmail.com

NIEUWS VAN DE AFDELINGEN

Afdeling Zwolle e.o.

De bijeenkomsten vinden maandelijks plaats van september tot en met mei in de Eli Heimanszaal van het Ecodrome te Zwolle, Willemsvaart 19. De zaal is om 19.30 uur open en de lezingen beginnen om 20.00 uur.

Programma

Op 11 november 2011 geeft de heer T.J.A. Reijers uit Anderen een power point presentatie met als titel: "Hoofdpijnen van de geschiedenis van de Geologie". Hierbij zal o.a. ingegaan worden op de zekerheden die de mens, samen met de Bijbelse gegevens, dacht te hebben binnen het zonnestelsel, maar die stap voor stap werden weggenomen door de ontwikkeling van de kosmografie, prehistorie, geologie en psychologie.

Op 9 december 2011 is er na de pauze de jaarlijkse verloting van, door leden ingebracht geologisch materiaal. Voor de pauze is er een uur beschikbaar voor één van de leden om een presentatie/lezing te verzorgen.

Op 20 januari 2012 hebben we de jaarvergadering. Daarna kunnen leden een tafelpresentatie geven van geologische vondsten die zij willen laten zien, maar ook van vondsten waarvan zij nu eindelijk de naam wel eens willen weten.

Winterswijk Programma verenigingsavonden

- ma 12 sept.** Voortzetting lezing over belevenissen in en rond het Coloradoplateau in de U.S.A. Onze wereldreiziger Cees Ehlers heeft nog wat leuke dingen in petto.
- ma 10 okt.** Dr. H (Henk) Kombrink, verbonden aan TNO National Geological Survey te Utrecht, komt ons vertellen over de Kartering van de diepe ondergrond van Nederland.
- ma 14 nov.** Edy Kwak komt met een verhaal getiteld "De wereld van waterkeien". Dit is een vervolg op zijn verhaal over windkeien en dus alleszins de moeite waard.
- ma 12 dec.** Goede wijn behoeft geen krans! Hans Steur doet Winterswijk aan en heeft het over "Fossil ongedierte" en dat zijn dan insecten en andere kleine diertjes, waarvan de fossielen de laatste honderd jaar zijn gevonden.

ma 9 jan. Educatieve avond nr. 3: Hans Eijkman bespreekt de Mineralisatie, dus het verhaal hoe mineralen gevormd worden en welke geochemische processen daarbij een rol spelen.

ma 13 febr. Jaarvergadering plus de Vondst-van-het-Jaar-verkiezing.

ma 13 mrt. Educatieve avond nr. 4: Cees Ehlers heeft het over "Fossilisatie" en wat daarbij komt kijken. Misschien worden vele onderhuids levende vragen beantwoord.

ma 16 apr. Harry Huisman, bekend zwerfstenen-deskundige en voorzitter van het IJstijden-museum Buitenpost, houdt een voordracht met als titel: "Stenen, reuzen, reuzenstenen"

ma 14 mei Paul Hille, op velerlei gebied deskundig, belicht de beroemde: "Ediacara fauna", de eerste (?) meercellige levensvormen.

ma 11 juni Verrassingsavond.

Alle avonden worden gehouden in het zalencentrum van de Zonnebrinkkerk in Winterswijk en beginnen om 20:00 uur.